
**Ympäristölupa Matinsuon ampumakeskus, Vammalan seudun ampujat ry, Matinsuo
790-456-2-22, Sastamala**

YMPTJAOS 28.03.2023 § 12
178/11.01.00/2023

Asia

Ympäristönsuojelulain 39 §:n mukainen ympäristölupahakemus
ampumaradan toiminnalle

Hakija

Vammalan seudun ampujat ry
Tuomenojantie 53
38250 Sastamala
y-tunnus: 2504684-9
Yhteyshenkilö: Mika Salovaara, p. 0503856288, sihteeri@vamsa.fi

Toiminta ja sen sijainti

Vammalan seudun ampujat ry:n Matinsuon ampumakeskus,
kiinteistöllä Matinsuo 790-456-2-22, osoitteessa Tuomenojantie 53,
38250 Sastamala. Ratoja on kaikkiaan 7 kappaletta. Koordinaatit
N679989, E28890 (ETRS-TM35FIN).

Kyseessä on olemassa oleva ampumarata. Lupaa haettiin toiminnan
laajentamiselle ja neljän uuden toiminnallisen ammunnan radan
perustamiselle. Lupahakemuksen käsittelyn aikana uusien ratojen
perustamisesta luovuttiin. Käsittelyn yhteydessä todettiin nykyisen
luvan tarkistamisen tarve ja lupahakemus käsitellään
lupamääräysten tarkistamiseksi sekä kilpailupäivien
lisäämiseksi. Kiinteistön omistaa Sastamalan kaupunki.

Luvan hakemisen peruste

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n ja lain liitteen 1 taulukon 2
kohta 14 a).

Toimivaltainen lupaviranomainen

Toimivaltainen viranomainen on ympäristönsuojelulain 34 §:n 2
momentin sekä ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n 1
momentin kohdan 13 mukaan kunnan
ympäristönsuojeluviranomainen, jona toimii Sastamalan kaupungin
ympäristöterveydenhuollon jaosto.

Asian vireilletulo

Ympäristölupahakemus on tullut vireille 31.12.2018. Hakemusta on
täydennetty 20.3.2019, 13.9.2019, 25.9.2019 13.2.2022 ja

20.12.2022 sekä tarkastuksella 15.10.2019. Tarkastus tehtiin yhdessä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa.

20.12.2022 antamassaan vastineessa hakija on ilmoittanut luopuvansa alkuperäisestä suunnitelmasta rakentaa 4 uutta toiminnallisen ammunnan suorituspaikkaa.

Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne sekä muut maankäyttörajoitukset

Turun ja Porin Lääninhallituksen lupa Nro 258/25.2.1976

Sopimus ampumarata-alueen hallintaoikeudesta 21.6.1982

Naapureiden suostumus haulien leviämisestä ampumarata-alueen ulkopuolelle 17.7.2006

Merkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 7.11.2003 (PIR-2002-Y-159)

Toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa (Sastamalan perusturvakuntayhtymän ympäristöjaosto 19.6.2007 § 47), jossa määrätty jättämään hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi 31.12.2018 mennessä.

Vahvistetussa Pirkanmaan maakuntakaavassa alueelle on merkitty kohdemerkintä EA, ampumarata-alue.

Houhajärven rantaosayleiskaavassa (hyväksytty 2012, voimaantulo 2013) alue on merkitty ampumarata-alueeksi (EA).

Sijainti ja sen ympäristö

Matinsuon ampumakeskus sijaitsee linnuntietä noin 15 km etelään Sastamalan kaupungin keskustasta metsätalousvaltaisella alueella.

Lähimmät vakituisen asutuksen kohteet sijaitsevat lännessä noin 700 m, länsiluoteessa noin 900 m, luoteessa noin 800 m ja koillisessa noin 1 kilometrin etäisyydellä. Lähimmät vapaa-ajan asunnoksi luokitellut rakennukset sijaitsevat itäkaakossa noin 1,5 km, länsilounaassa noin 1,4 km ja lännessä noin 1,7 km etäisyydellä. Houhajärven rannalla on runsaasti loma-asutusta lähimmillään noin 1,6 kilometrin etäisyydellä.

Ampumakeskus sijaitsee Houhajärven II luokan pohjavesialueella Houhajärvi B, nro 0291201B. Lähin vesistö on Houhajärvi noin 1,7 km etäisyydellä. Lähiympäristössä ei ole luonnonsuojelualueita. Lähin yksityinen luonnonsuojelualue sijaitsee noin 2,9 kilometrin etäisyydellä ja lähin Naura2000-alue, Hanhijärvi - Keskinen – Tapiolanjärvi, noin 3,5 kilometrin etäisyydellä.

Maaperä

Geologian tutkimuskeskuksen maaperä 1:20 000 aineiston (03/2016) mukaan ampumaradan maaperä on pääosin soraa ja pohjoisimmassa osassa on rahkaturvetta. Haulikkoratojen maaperä on soraa, mutta suurin osa haulien leviämisalueesta on kalliota tai hiekkamoreenia. Kivääri- ja pistooliradat sijaitsevat vanhalla soranottoalueella, jossa maaperä on karkeaa hiekkaa tai soraa.

Pintavedet

Matinsuon ampumakeskuksen lähetyvillä on ojia, mutta radan varsinaisella vaikutusalueella ei ole pintavesikohteita. Ampumaradan pohjoispuolelta lähtevät valumavedet kulkevat ojassa kohti Houhajärveä, jonne matkaa on yli 4 km. Lähin vastaanottava vesistö, Houhajärvi, sijaitsee linnuntietä 1700 metrin päässä.

Pohjavesi

Ampumakeskus sijaitsee Houhajärven 2-luokan pohjavesialueella Houhajärvi B, 0291201B, muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue. Pohjavesiluokitus on muuttunut lupahakemuksen käsittelyn aikana. Aikaisemmin, lupahakemuksen vireille tullessa, alue luokiteltiin luokkaan I, vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Etäisyys pohjavedenottamoon on 4570 m. Ottamo sijaitsee viereisellä pohjavesialueella Houhajärvi A. On todettu, ettei pohjavesialueiden Houhajärvi A ja Houhajärvi B välillä ole virtausyhteyttä.

Yleiskuvaus toiminnasta ja sen laajuudesta

Matinsuon ampumarata on perustettu vuonna 1976 ja kaikki nykyiset radat on perustettu silloin. Ampumakeskuksessa harjoitetaan metsästys-, urheilu-, reserviläis- ja viranomaisammuntaa. Radan käyttäjinä ovat Vammalan Seudun Ampujat ry:n jäsenten lisäksi poliisit, viisi reserviläisyhdistystä, kymmenen metsästysseuraa sekä Sastamalan riistanhoitoyhdistys.

Radat palvelevat sekä yksittäisiä henkilöitä ja myös arviolta yli 1000 henkilöä yhdistyksien kautta. Esimerkkinä ammuntalajeista riistamaalilajit, pistoolilajit, kiväärilajit, skeet ja trap, siluetti, erilaisia reserviläislajeja, kasa-ammuntaa, mustaruutiammuntaa, practicalia, IDPAa ja sekä pelkkää aseiden kohdistamista ja patruunoiden testausta.

Vammalan Seudun Ampujat Ry pyrkii järjestämään joka vuosi vähintään yhden ns. arvokilpailun, SM- tai kansallisen tason kilpailun. Muut kilpailut ovat alueellisia, paikallisia tai jäsenten välisiä.

Toiminta-ajat

Ratoja on kaikkiaan seitsemän kappaletta. Radat ovat avoinna ympäri vuoden, mutta pääsääntöisesti käyttö ajoittuu lumettomaan aikaan. Ratoja käytetään eniten arki-iltaisina ja viikonloppuisin. Arkipäivisin ratoja käyttävät pääasiassa satunnaiset ammunnan harrastajat, sekä viranomaiset, etupäässä ympäristökuntien poliisit.

Hakija esittää toiminta-ajoiksi toteutettujen meluntorjuntatoimenpiteiden valmistumisen jälkeen seuraavia aikoja:

	ma-pe	lauantai	sunnuntai
Normaaliaikoina	9.00-21.00	9.00-18.00	10.00-20.00
Kilpailu-, koulutus tai muina tapahtumapäivinä	9.00-21.00	9.00-20.00	9.00-20.00

Hiljaisia päiviä olisivat kaikilla radoilla pitkäperjantai, pääsiäislauantai, helatorstai, juhannusaatto, juhannuspäivä, pyhäinpäivä, jouluaatto, joulupäivä sekä tapaninpäivä. Muistutusten jälkeen hakija lisäsi esitettyihin hiljaisiin päiviin myös 1. ja 2. pääsiäispäivän, kuten voimassa olevassa luvassa on määrätty.

Hakija esittää, että normaaliajoista poikkeavia kilpailu-, koulutus- tai tapahtumapäiviä järjestettäisiin enintään 10 kertaa vuodessa. Voimassa olevassa luvassa on sallittu järjestää enintään kaksi kertaa vuodessa kilpailut, joissa ampuma-ajat poikkeavat normaaleista ampuma-ajoista, ma-pe 9-21, lauantai 9-18 ja sunnuntai 12-20.

Ampumaradat ja niiden rakenteet sekä arvio laukausmäärästä

Taulukko 1

Rata	Laukausten lkm	Ampumamatka (ampumapaikkojen lkm)	Aseet	Rakenteet	Pohjaveden suojaustoimet
Pienoiskiväärirata	9 000	0-50 m (10)	.22 kal	Ampumakatos	Luotiloukut
Villikarjurata	1 000	0-50 m (2)	.22 kal	Ampumakatos	Bentoniittimatto
Hirvirata	30 000	0-100 m (4+1)	.17 kal ->	Ampumakatos Ampumakoppi	Bentoniittimatto Ratavalli katettu
Luodikkorata	29 000	0-100 m (10)	.17 kal ->	Ampumakatos	Bentoniittimatto Puhdistus 2011
Siluetti/kiväärirata	50 000	0-200 m	.17 kal ->	Ampumakatos	Bentoniittimatto 150m vallin puhdistus 2011
Pistoolirata	31 000	0-25 m (20)	.22 kal ->	Ampumakatos	Bentoniittimatto Ratavalli katettu
Trap-rata	5 000		.12 kal		Lyijyhaukien käyttö loppunut 2008
Skeet1	10 000		.12 kal		Lyijyhaukien käyttö loppunut 2008
Skeet2	10 000		.12 kal		Lyijyhaukien käyttö loppunut 2008

Ympäristökuormitus ja sen arviointi

Melu

Matinsuon ampumakeskuksen ympäristömelua on selvitetty Akukon Oy 4.9.2018 tekemällä ympäristömeluselvityksellä ja sitä täydentävällä HMMT Partners Oy:n tekemällä meluntorjuntaselvityksellä 9.8.2019. Selvityksessä on havaittu ohjearvojen ylityksiä, A1-enimmäisäänitaso L_{A1max} [dB]. Pääasiassa ylitykset johtuvat hirviradasta ja toiminnallisesta amunnasta, jota harjoitetaan kivääri-/siluettiradan sivuvalleja kohden (Practical 1 N ja 1 S sekä luodikkoradan taulujen päädyssä (Practical 2). Skeet-ratojen ja kivääri-/siluettiradan melu ylittää ohjearvon 60 dB lähimmällä loma-asunnoksi luokitellulla rakennuksella, joka sijaitsee Matinsuon ampumaradan kaakkoispuolella.

Torjuntatoimenpiteiden mitoituksessa on sovellettu ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinnan BAT-periaatteita. Suunnitellut meluntorjuntatoimenpiteet ratakohtaisesti ovat seuraavat (HMMT Partners Oy meluntorjuntaselvitys 9.8.2019):

Siluettirata

Siluettiradan torjuntatarve on 7 dB ainoastaan kohteessa, joka sijaitsee radan ampumasuunnassa. Kyseinen kohde on yksittäinen MML:n aineiston mukaan loma-asunnoksi luokiteltu rakennus. Ainoana torjuntatoimenpiteenä olisi taustavallin korotus, jonka tulisi olla radan ampuma etäisyyden vuoksi todella suuri. Yksittäisen kohteen meluntorjunta ei ole tässä tapauksessa ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinnan BAT-periaatteiden mukaista. Radalle ei suositella torjuntatoimenpiteitä.

Hirvirata

Hirviradan 100 m ja 75 m ammuntojen torjuntatarve on 5 dB yhdessä kohteessa ja 2 dB kahdessa kohteessa. Meluntorjuntatoimenpiteinä molempien ampumaetäisyyksien ampumakatosta tulisi parantaa. Vaimennettujen seinäkkeiden ja kattolipan tulee jatkua 3 m ampumapaikan etupuolelle.

Luodikkorata

Siluettiradan torjuntatarve on 6 dB ainoastaan yhdessä kohteessa, joka sijaitsee etuviistossa radan ampumasuuntaan nähden. Vaihtoehtoisina torjuntatoimenpiteinä olisi oikean sivuvallin korottaminen tasoon +122 m mpy koko radan matkalta tai ampumakatoksen muuttaminen C-tyypin ampumakatokseksi. Toimenpiteet ovat kuitenkin hyvin mittavat ottaen huomioon niiden vaikuttavuuden eli vian yksittäisen kohteen, joten meluntorjunta ei ole tässä tapauksessa ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinnan BAT-periaatteiden mukaista. Radalle ei siis suositella torjuntatoimenpiteitä.

Pistoolirata

Pistooliradalla ei ole meluntorjuntatarvetta.

Practical 2

Luodikkoradan taustavallin tuntumaan sijoittuvan Practical 2 -toiminnan torjuntatarve on 5 dB yhdessä kohteessa ja 3 dB kahdessa kohteessa. Melun leviäminen laskettiin uudelleen käyttäen aseena 9.00 PIST 80-91 melupäästöä (kaliiperi 9x19, ampumatarvike JVA 0545), koska valtaosa practical -ampumatoiminnasta on pistooliammuntaa. Aiemman ympäristömeluselvityksen laskennassa oli käytetty melupäästönä kiväärin HK416 (kaliiperi .223 Remington, ampumatarvike NM229) melupäästöä. Laskentatapa muutettiin kuvaamaan paremmin toiminnallisen ammunnan ampumasektoreita (luodikkoradan pääampumasuunta $\pm 60^\circ$). Päivitetyn laskennan perusteella torjuntatarvetta ei ole.

Practical 3

Siluettiradan 200 m päätyyn sijoittuvan Practical 3 -toiminnan torjuntatarve on 1 dB yhdessä kohteessa. Melun leviäminen laskettiin Practical 2 -toiminnan tapaan uudelleen käyttäen aseena 9.00 PIST 80-91 melupäästöä (kaliiperi 9x19, ampumatarvike JVA 0545) ja edellä kuvattua realistisempaa laskentatapaa. Päivitetyn laskennan perusteella torjuntatarvetta ei ole.

Practical-ammunat "1 N" ja "1 S"

Siluettiradan sivuvalleihin suuntautuvan Practical 1 N- ja 1 S -toiminnan torjuntatarve on enimmillään 8 dB yhdessä kohteessa ja 7 dB toisessa kohteessa. Torjuntatoimenpiteenä toiminta suositellaan siirrettäväksi pistooliradalle.

Skeet 1 ja skeet 2

Skeet 1 -radan torjuntatarve on 6 dB ainoastaan yhdessä kohteessa. Siluetti- ja luodikkoratojen tapaan yksittäisen kohteen meluntorjunta ei ole BAT-periaatteiden mukaista, koska torjuntaan vaadittavat maavallit olisivat erittäin massiiviset.

Trap

Trap-radalla ei ole todettu meluntorjuntatarvetta.

Päästöt maaperään

Luodikko- ja kivääriradan taustavallien pilaantuneen maaperän kunnostus on tehty massanvaihtona toukokuussa 2011. Pilaantuneiden maiden kaivu tehtiin kerroksittaisena kaivuna. Kunnostuksen yhteydessä taustavallien alueelta poistettiin yhteensä noin 166 t pilaantuneita maa-aineksia, joiden haitta-ainepitoisuudet ylittivät vaarallisen jätteen raja-arvon. Maanäytteiden analyysitulosten perusteella kunnostettujen alueiden maaperään ei jäänyt valtioneuvoston asetuksen 214/2007 mukaisen alemman ohjearvotason (200 mg/kg) ylittäviä lyijypitoisuuksia. Pirkanmaan ELY-keskus on todennut vuonna 2016, ettei kunnostetulla alueella ole tällä hetkellä tarvetta muihin maaperän kunnostustoimenpiteisiin (Pilaantuneen maaperän kunnostuksen loppuraportin tarkastaminen,

lausunto 23.9.2016 PIRELY/78/07.00/2011). Luodikko- ja siluetti/kivääriratojen vallien alle on asennettu bentoniittimatot ja haulikkoradoilla siirrytty lyijyä korvaavien materiaalien käyttöön vuonna 2008.

Päästöt pintavesiin

Matinsuon riskitason luokitusta pintavesille on tarkasteltu BAT-selvityksessä esitetyllä pisteytysjärjestelmällä. Tarkastelun perusteella riskitaso on todettu pieneksi. Ojavesinäytteissä lyijypitoisuus vuosina 2007, 2015 ja 2022 oli alhainen, <1.0 µg/l. Ojavesien lyijypitoisuudet ovat pienentyneet radalla tehtyjen puhdistusten ja parannustoimien jälkeen. Rata-alueella ei juurikaan ole vapaata vettä. Sadevesi imeytyy soraa ja hiekkaan olevaan maastoon. Luotivalleissa on salaojaputket. Katetut vallit ovat kuivia ja kattamattomistakaan ei ole havaittu tulevan suotovettä salaojaputkista. Rata-alueen ojat ovat pääsääntöisesti kuivia suurimman osan vuotta.

Päästöt pohjavesiin

Myös pohjavesiriskiä on tarkasteltu hakemuksessa BAT-selvityksessä esitetyllä pisteytysjärjestelmällä. Matinsuon päästöpotentiaali on arvioitu suureksi mutta pohjavesiriskit pieniksi. Alueella on toteutettu teknisiä suojaustoimenpiteitä:

Luodikkorata

- Taustavallin pilaantuneen maaperän kunnostus tehtiin massanvaihtona toukokuussa 2011.
- Vallin alle on asennettu bentoniittimatto.

Siluetti-/kiväärirata

- 150 m taustavallien pilaantuneen maaperän kunnostus tehtiin massanvaihtona toukokuussa 2011.
- Vallien alle on asennettu bentoniittimatot

Haulikkoradat

- Lyijyhaukien käyttö lopetettu 2008.

Muut ratakohtaiset suojaustoimet on kuvattu taulukossa 1.

Pohjavesinäytteenoton tulokset

Kaivosvesi

	sameus	sähkönjohtavuus mS/m	pH	COD mg/l	Pb µg/l	Sb µg/l	Cr µg/l	As µg/l
18.10.2007	0,4	9,3	6,6	< 0,7	< 1	<1	2,8	<1
16.11.2015	tyhjä							
2.6.2022	0,3	11,2	6,8	<0,5	< 0,1	< 0,3	< 2	0,22

Haulikkoradan pohjavesi

	sameus	sähkönjohtavuus mS/m	pH	COD mg/l	Pb µg/l	Sb µg/l	Cr µg/l	As µg/l
18.10.2007	64	2,3	5,8	1,6	5	<1	9,3	<1
16.11.2015	130	2,2	5,8	< 0,5	3,1	< 0,3	22	2,9
2.6.2022	35	2,3	5,8	< 0,5	1,3	< 0,3	6,1	1,2

Hakija on esittänyt, etteivät haulikkoradan pohjavesiputken kohonneet kromipitoisuudet ole todennäköisesti ampumaratatoiminnasta johtuvia. Ampumatarpeet eivät sisällä kromia BAT-oppaan mukaan. Haulikkoradalle asennetaan uusi näytteenottoputki, jotta voidaan varmistua, etteivät poikkeavat tulokset johdu vanhasta näytteenottoputkesta.

Päästöt ilmaan

Ammunnasta syntyvät päästöt ilmaan ovat paikallisia, eikä pöly leviä tuulen mukana pitkiä matkoja.

Jätteet

Toiminnasta syntyy jätteitä seuraavasti:

- Messinkihylsyt menevät pääasiassa uudelleenkäyttäväksi jälleenlataukseen, kierrätykseen noin 50kg/a, teräshylsyt kierrätykseen noin 100kg/a, muovihylsyt sekajätteeseen noin 2 m³.
- Pahvijätettä tulee patruunalaatikoista ja pahvitauluista, näille on erilliset keräysastiansa noin 2 m³.
- Sekajäte 2 m³.

Ampumarata-aluetta ei ole liitetty viemäriverkkoon, radalla on kompostikäymälä ja umpikaivo talousjätevedelle.

Liikenne

Ampumarata-alueelle saavutaan Kangastien kautta. Liikenne on pääasiassa henkilö- ja pakettiautoliikennettä.

Arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) sekä ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen (BEP) soveltamisesta

Ympäristön kannalta parasta käytäntöä on turvata olemassa olevien ratojen toiminta keskittämällä ampumarajoittelua ampumaradoille, missä ympäristövaikutuksia voidaan kontrolloida. Riittävän tiheä ja monipuolinen ampumarataverkosto myös minimoi harjoittelupaikoille suuntautuvat matkat säästäten siten luonnonvaroja.

Ampumaratojen aiheuttamaa meluhaittaa ja osin melun leviämistä ympäristöön voidaan vähentää lähinnä seuraavasti:

- Kaavoitus, jolloin huolehditaan siitä, että melutasot eivät ylitä häiriintyvissä kohteissa (BEP).
- Ampumaratojen käyttöaikojen suunnittelu (yhteistyö viranomaisten, asukkaiden ja käyttäjien kanssa) (BEP).

- Sidosryhmätoiminta lisää toiminnan hyväksyttävyyttä ja sitä kautta vähentää haitan kokemisen tunnetta (BEP).
- Toimintaa ohjaavat luvat, säännöt ja niiden valvonta (BEP).
- Tiedottaminen, vuorovaikutus sidosryhmien ja naapureiden kanssa (BEP).
- Ampumasuunnan vaihtaminen ja/tai tekniset meluntorjuntarakenteet (BAT).

Poikkeukselliset tilanteet ja niihin varautuminen

Hakijan arvion mukaan ampumaradan toiminnassa ei tapahdu sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, jotka johtaisivat toiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten lisääntymiseen.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Hakija esittää 20.12.2022 toimittamassaan vastineessa, että pohjavesinäytteiden ja pintavesinäytteen ottoväliä tiennetään kolmeen vuoteen. Seurataan lyijy-, arseeni ja antimoni-pitoisuutta sekä pH:ta. Näytteen otto tapa sovitaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Seurantatulokset toimitetaan kuukauden kuluessa tutkimusraportin valmistumisesta ympäristöjaostolle. Kromi esitetään poistettavaksi seurannasta, koska sitä ei pitäisi käytettävistä ampumatarpeista maastoon tulla, BAT mukaan. Haulikkoradalle asennetaan uusi näytteenottoputki. Näytteenotto-putket varustetaan lukoilla. Pohja- ja pintavesimittauksien tuloksia seurataan ja tarpeen vaatiessa otetaan käyttöön tarpeellisia lisäsuojaustekniikoita.

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta on tiedotettu ympäristönsuojelulain 44 §:n mukaisesti kuuluttamalla 11.1.-11.2.2019 Sastamalan kaupungin ja Sotesin internetsivuilla. Asiakirjat ovat olleet julkisesti nähtävillä kuulutusajan ympäristöterveydenhuollon Sastamalan toimipisteessä ja sivuilla sotesi.fi. Kuulutusta koskeva ilmoitus on julkaistu Tyrvään Sanomissa 17.1.2019. Lisäksi hakemuksesta on erikseen tiedotettu tiedossa oleville asianosaisille.

Hakemuksen johdosta on järjestetty yleisötilaisuus 22.1.2019.

Ampumaradalla on tehty tarkastus 15.10.2019. Tarkastukselle osallistuivat luvanhakijan ja Pirkanmaan ELY-keskuksen edustajat sekä Sastamalan kaupungin ympäristönsuojelun viranhaltijat.

Lausunnot

Ympäristölupahakemuksesta on pyydetty ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaisesti lausunnot Pirkanmaan ELY-keskukselta, Pirkanmaan liitolta, Sastamalan kaupungin terveydensuojeluviranomaiselta, kaavoitukselta ja maankäytöltä sekä yhdyskuntatekniikalta.

Pirkanmaan ELY-keskus 8.2.2019 ja 17.11.2022

Pirkanmaan ELY-keskus pyysi lausunnossaan täydentämään hakemusta useilta osin, mm. tarkemmilla tiedoilla pohjavesiolosuhteista, tehdyistä pohjaveden suojaustoimenpiteistä ja seurannasta sekä melun osalta. Pirkanmaan ELY-keskus toivoi, että alueelle tehdään tarkastus, kun täydennetty hakemus on toimitettu ja totesi, että ELY-keskus antaa lopullisen lausuntonsa täydennetystä hakemuksesta.

Lopullisessa lausunnossaan 17.11.2022 toteaa, että maakuntakaavan suunnittelumääräys ohjaa ensisijaisesti suojelemaan pohjavesien laatua, määrää ja vedenhankintakäyttöä. Valtakunnallisissa alueiden käyttötavoitteissa, joihin viitataan, todetaan myös tarve ennalta ehkäistä merkittäviä terveys- ja ympäristöhaittoja ja todetaan, että "Alueidenkäytön suunnittelulla on merkittävä rooli pohjavesien turvaamisessa". ELY-keskus näkee, että tulee varmistua siitä, että hanke ei vaaranna pohjavesien kuntoa.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa kaudelle 2022–2027 Houhjärvi B:n pohjavesialue on luokiteltu hyvään tilaan. Vesienhoitolain (1299/2004) 21 §:n tarkoitetun hyvän tilansäilyttämiseksi uusien pohjavesiriskien sijoittumista pohjavesialueelle pyritään välttämään. ELY-keskus huomauttaa, että pohjavesialueelle suunnitellaan parhaillaan vedenottoa.

Suojakerrospaksuudet pohjaveden pintaan koko ampumaradan alueella vaihtelevat alle puolesta metristä noin kuuteen metriin. Maaperä on soraa, hiekkamoreenia ja rahkaturvetta (Geologian tutkimuskeskus, 1:20 000 maaperäkarta).

ELY-keskus katsoo, että 19.3.2019 päivätyssä vastineessa esitetty tarkkailu 5 vuoden välein on liian harvaa nykyiselle toiminnalle. ELY-keskus ehdottaa, että toimintaa tarkkaillaan vuosittain pohjaveden laadun ja pinnankorkeuden osalta. Lisäksi tulee huomioida, että ampumaradalta lähtevien hulevesien päästötarkkailua haulikkoradan ja luodikkoradan vesistä tulee tehdä ennen kuin ne päätyvät koillisen suunnasta virtaavaan ojaan. Hakemuksessa esitetyssä tarkkailupisteessä veden laimenevat osin yläpuolisiin (koillisen suunnan) vesiin.

Kohteesta on laadittu sanallinen riskiarvio, mutta haitta-aineiden kulkeutumista ei ole mallinnettu laskennan avulla. Liite A:n taulukossa 9 "Pohjavesiriski Matinsuon ampuradalla" on todettu, että ampumaradan toiminnasta ei olisi havaittu vaikutuksia alueen pohjaveteen. Kuitenkin alueelta olevissa pohjavesituloksissa on havaittu viitteitä ampumaradan toiminnasta, minkä perusteella maaperästä olisi kulkeutunut haitta-aineita pohjaveteen.

Suotovesien osalta ELY-keskus huomauttaa, ettei hakemusmateriaaleista käy yksiselitteisesti ilmi, johdetaanko suotovedet viemäriin vai maastoon, ja käsitelläänkö vesiä jotenkin ennen johtamista. Mikäli suotovesiä muodostuu nykyisillä radoilla, tulisi suotovesien haitta-ainepitoisuudet ainakin kertaluontoisesti

selvittää, ja tulosten perusteella arvioida jatkotarkkailun tai toimenpiteiden tarve.

Ampumarata sijaitsee maankäytöllisesti herkällä alueella, jolla on tärkeä merkitys vedenhankinnan ja ympäristönsuojelun kannalta. ELY-keskus katsoo, että pohjavesialueelle sijoittuvan ampumaradan toiminnan laajentaminen voi aiheuttaa ympäristönsuojelulain 17 §:n vastaista pohjaveden vaarantumista ja pilaantumista. Lupahakemuksen mukaiselle toiminnan laajentamiselle ei ole luvan myöntämisen edellytyksiä.

Lisäksi ELY-keskus toteaa, että paras ratkaisu pohjavedelle, maaperälle ja vedenhankinnalle aiheutuvien riskien vähentämiseksi on sijoittaa ampumarata pohjavesialueen ulkopuolelle.

ELY-keskus muistuttaa, että mikäli jollakin radalla toiminta loppuu, on rata-alueen ja taustavallin maaperän haitta-ainepitoisuudet selvitettävä maaperätutkimuksin ja sen perusteella tehtävä arvio maaperän pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta.

Pirkanmaan liitto 22.3.2019

Pirkanmaan liitto totesi, että alueella on voimassa Houhajärven osayleiskaava, mutta viimeisimpänä maankäytönsuunnitelmana Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 merkinnät ja määräykset tulee ottaa huomioon siten, kun MRL 32 § edellyttää. Pirkanmaan maakuntakaavan ratkaisuilla tuetaan Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaa, jonka tavoitteena on muun muassa vedenhankinnan turvaaminen sekä pohjavesien suojelu.

Pirkanmaan liitto pitää kannatettavana ampumarataverkoston sekä merkittävien ratakokonaisuuksien edelleen kehittämistä. Kuitenkin ympäristöhäiriöitä aiheuttavan toiminnan ollessa kyseessä tulee huomioida toimintojen mahdolliset lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutukset ympäristöön sekä pyrkiä niiden ehkäisemiseen. Maakunta-kaavan rata-alueiden suunnittelumääräyksen mukaan tulee varmistua, ettei radan toiminta vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. merkittävät ympäristövaikutukset tulee ehkäistä riittävin teknisillä ratkaisuin ja/tai suoja-aluein. Toimintaa laajennettaessa uudet ratatoiminnot tulee suunnata ensisijaisesti pohjavesialueen ulkopuolelle.

Pirkanmaan liitto esittää, että Matinsuon ampumaradan suunnittelun ja ympäristölupaharkinnan yhteydessä arvioidaan mahdollisuudet sijoittaa uudet toiminnot pohjavesialueen ulkopuolelle. Mikäli uusia ratatoimintoja ei voida sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle, suunnitelmasta tulee käydä ilmi perusteet toimintojen sijoittamiselle luvan hakijan ehdottamille sijainneille pohjavesialueella sekä ne tekniset ratkaisut, joilla varmistetaan, ettei pohjaveden pilaantumisriskiä synny.

Sastamalan kaupunki, maankäyttö ja kaavoitus, 25.1.2023

Matinsuon ampumakeskus sijaitsee Houhajärven itäpuolella. Ampumakeskuksen alueella on voimassa lainvoimainen 2012

valtuuston hyväksymä Houhajärven rantaosayleiskaava. Kaavassa ampumarata on ositettu kaavamerkinnällä EA ampumarata-alueeksi. Kaavassa ampumarata alue sijoittuu pääosin myös pv1 merkinnällä osoitetulle tärkeälle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle, jolla on pohjaveden pilaamiskielto.

Maankäyttö ja kaavoitus katsoo, että ampumaratatoiminta on voimassa olevan lainvoimaisen kaavan mukaista, eikä pohjavesialueiden tarkentuminen edellytä kaavan uudelleen arvioimista.

Sastamalan kaupunki, terveydensuojeluviranomainen, 10.2.2023

Matinsuon ampumaradasta ei ole tullut yhteydenottoja terveydensuojeluviranomaiselle. Ympäristölupahakemuksessa on huomioitu meluntorjunta- ja pohjaveden seuranta, joten terveydensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa ympäristölupahakemuksesta.

Sastamalan kaupunki, yhdyskuntatekniikka, 17.2.2023

Yhdyskuntatekniikka totesi lausunnossaan, että Sastamalan kaupunki on aloittanut koepumppaukset vedenottoa varten Houhajärvi B-alueella syksyllä 2022. Pohjavesitutkimusten yhteydessä todettiin, että Häntyrinkankaalle muodostuu pohjavedenjakaja Maurialantien ja Kangastien risteyksen kohdalle. Pohjaveden jakajan kohdalla pohjavesi virtaa idän sekä luoteen suuntaan. Koepumppauspaikasta pohjavedenjakajalle on noin 750 metriä ja Matinsuon ampumakeskukselle noin 2800 metriä.

Matinsuon ampumakeskuksen toiminta ei aiheuta riskiä Sastamalan kaupungin vedenhankinnalle ja pohjaveden suojaustoimet on huomioitu suunnitelmissa. Sastamalan kaupungilla ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Vastineet lausuntoihin

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntoon (8.2.2019) antamassaan vastineessa hakija toteaa, että vastinetta täydennetään meluntorjuntasuunnitelmalla lausunnossa pyydytyllä tavalla. Lisäksi vastineessa toimitettiin täydennyksiä pohjavesiolosuhteita ja suojauksia koskevista tiedoista.

Lopulliseen, 17.11.2022 annettuun Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntoon 20.12.2022 antamassaan vastineessa hakija toteaa, että se luopuu alkuperäisestä suunnitelmasta rakentaa uudet toiminnallisen ammunnan montut (4 kpl).

Nykyisille radoille on tehty ympäristön suojaustoimenpiteitä vuosien 2007- 2011 aikana. Valleja on suojattu lyijyn leviämisen varalta bentoniittimatoilla ja suodattimilla. Katoksien edessä on muovi/kumiviira sekä salaojaputket. Hirvi- ja pistooliratojen vallit on katettu. Pienoiskiväärirata on varustettu teräksisillä luotiloukuilla. 2011 on puhdistettu luodikkoradan ja 150 m radan luotivallit.

Haulikkolajeissa teräshauleihin on siirrytty 2008. PAH-yhdisteitä sisältävien kiekkojen käytöstä on luovuttu.

Hakija esittää vastineessaan pohjavesiseurannan tuloksia. Tuloksista voidaan havaita, että ojaveden sekä kaivoveden lyijy- ja kromipitoisuudet ovat pienentyneet parannustoimien jälkeen. Ojavesi ja kaivovesi ovat selkeästi alle pohjaveden laaturajojen. Haulikkoradan näyteputkessa lyijy on ollut parannustoimien jälkeen tavoitteen alle. Kromi yhdessä näytteessä ylitse. Huomattava on kuitenkin haulikkoradan näytteiden huomattavan korkea sameus arvo. Erityisesti kyseisessä ylitysnäytteessä. Sameus on ollut 650 kertainen esim. Houhajärvi A nähden ja ojaveteen (virtaava pintavesi) 120 kertainen. Tästä syystä voidaan epäillä kyseisen näytteenottoputken kuntoa tai putken veden kontaminoitumista. Putki ei ole ollut lukossa. Mittauksissa mukana olevan kromin mittaamisen merkitys on kyseenalainen, koska luodeissa, hauleissa ja hylsyissä ei kromia ole BAT mukaan. Hakija esittää seuraavat suojaustoimenpiteet:

- Tihennetään pohjavesinäytteiden ja pintavesinäytteen ottoväliä 3 vuoteen. Seurataan lyijy-, arseeni ja antimoniipitoisuutta sekä pH:ta. Näytteen otto tapa sovitaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Seurantatulokset toimitetaan kuukauden kuluessa tutkimusraportin valmistumisesta ympäristöjaostolle.
- Poistetaan kromi seurannasta, koska sitä ei pitäisi käytettävistä ampumatarpeista maastoon tulla, BAT mukaan.
- Asennetaan haulikkoradalle uusi näytteenottoputki.
- Varustetaan näytteenottoputket lukoilla
- Rata alue pidetään puhtaana hylsyistä sekä muista roskista
- Seurataan pohja ja pintavesimittausten tuloksia ja tarpeen vaatiessa otetaan käyttöön tarpeellisia lisäsuojatekniikoita.

Suotovesistä hakija toteaa, ettei rata-alueella ei ole juurikaan vapaata vettä. Sadevesi imeytyy soraa ja hiekkaa olevaan maastoon. Luotivalleissa on salaojaputket. Katetut vallit ovat kuivia ja kattamattomistakaan ei ole havaittu tulevan suotovettä salaojaputkista. Rata- alueen ojat ovat pääsääntöisesti kuivia suurimman osan vuotta. Alueelta on pari laskuojaa, ne on kuvattu edellisellä sivulla. Virtaama laskuojassa on olematon ja kasvillisuus suodattaa vettä pitkällä matkalla. Laskuojan ojavedestä on otettu näyte pohjavesinäytteen oton yhteydessä.

Melumallinuksissa todetut ylitykset hakija esittää korjaavansa seuraavasti:

- Siluettiradan sivuvalleihin suuntautuvan Practical 1 N muutetaan ampumasuuntaa siten, ettei kohti häiriintyviä kohteita ammuta. Practical 1 S siirretään ampumapaikka lähemmäs valliä, jolloin vallin melua vähentävä vaikutus tehostuu (vaikutusarvio 6dB).
- Practical 2 suojavallin korotus luodikko-siluetti noin 1,5 m toimii samalla meluvallina (Vaikutusarvio 8dB).
- Hirviradan ampumakaton jatkaminen ampumasuuntaan vähentää melua

- Siluettiradan katoksen äänieristeen lisäys (ja katoksen jatkaminen). Ampumapaikkojen ohjaus vallin viereen.
- 100 luodikkorata: Suojavallin korotus luodikko- siluetti noin 1,5 m toimii samalla meluvallina. Siirretään pääampumapaikat toiseen reunaan vallin reunaan.
- Skeet 1 ja 2 ratojen osalta rakenteellisia meluntorjunta toimenpiteitä ei tehdä. Nykyisessä käytössä syntyvä yksittäinen haitta on vähäinen ja sen poistaminen rakenteilla on skeet radan mallista johtuen erittäin vaikeaa. Lisäksi radan käyttö rajoittuu pääosin vuodessa välille huhtikuu syyskuu ja silloinkaan käyttö ei ole päivittäistä. Edellä mainitulla käyttökaudella viikoittainen useampien ampujien yhtäaikainen käyttö ajoittuu pääosin torstaille klo 16-20 väliselle ajalle. Muina viikonpäivinä käyttö on yksittäisten ampujien käyntejä, jolloin radalta tuleva ampumamelu on lyhytaikaista. Lisäksi skeet radalla kierretään puoliympyrän muotoista rataa siten, että melun leviäminen vaimenee sitä mukaa, kun kierros ampumapaikolla etenee.

Radan käytön valvonta ja ampuma-aikojen valvontaa tehostetaan. Radalle on jo tehty parannustoimia kuten lukolliset portit, sähköinen kulunvalvonta kulkulogilla ja kamerajärjestelmä valvomaan kulkemista ja radan käyttöä. 100-150 m radan välisen vallin korotukseen toimenpideilmoitus tehty Sastamalan kaupungille. Tarkennukset ampumapaikkoihin ja muut tarvittavat ohjeet lähetetään jäsenistölle tammikuun 2023 alussa.

Pirkanmaan liitolle 4.4.2019 antamassaan vastineessa hakija toteaa, ettei toimintoja ole mahdollista sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Kehittämällä olemassa olevaa Matinsuon ampumarataa pyritään estämään ympäristövaikutukset ja minimoimaan ne lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 kaavaselostuksessa (maakuntahallitus 13.2.2017, maakuntavaltuusto 27.3.2017) on todettu pohjavesialueilla sijaitsevista radoista, että kehittäminen tarkoittaa ensisijaisesti toimintojen suuntaamista pois pohjavesialueelta sekä erityistä keskittymistä toimenpiteisiin, jotka estävät pohjaveden pilaantumisriskiä muun muassa tarkoituksenmukaisin maaperäsuojauksin. Ja maakuntakaavassa taas on huomioitava valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joissa on kaksi kohtaa, joiden voidaan katsoa ohjaavan ampumaratojen käyttöä ja suunnittelua; "Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta johtuvia ympäristö- ja terveyshaittoja" sekä "Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Vaikka Matinsuon ampumaradalle ollaan suunnittelemassa uusia ratoja tämä tarkoittaa ympäristönsuojelullisen tason huomattavaa paranemista, koska merkittävä osa tällä hetkellä siluetti-/kivääri ja pistooliradoilla ammuttavasta practical-ammunnasta siirtyy toiminnallisen ammunnan monttuihin, missä mm. haitta-aineiden hallinta sekä melun leviämisen rajoittaminen on merkittävästi tehokkaampaa kuin nykyisillä radoilla.

Hakija kuitenkin luopui myöhemmin suunnitelmasta rakentaa uusia toiminnallisen ammunnan monttuja.

Sastamalan kaupungin terveydensuojeluviranomaisen, maankäytön ja kaavoituksen sekä yhdyskuntatekniikan lausuntoihin ei pyydetty vastinetta, koska niissä ei ollut huomautettavaa lupahakemuksesta.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin kuulutusaikana yksi muistutus ja kaksi mielipidettä.

Muistutuksessa todetaan, että vaikutusalueella olevilla tiloilla on harjoitettu maa- ja metsätaloutta useiden sukupolvien ajan. Elinkeinon harjoittaminen tulee jatkumaan myös tulevaisuudessa. Huomion arvoista on mahdollinen lähivuosina sukupolvenvaihdoksen yhteydessä toteutuva maataloutta tukeva elinkeino, joka on erityisen herkkää melulle. Muistutuksessa katsotaan, että lisäratojen rakentaminen ei ole järkevää alueelle, jonka ainoat laajentumismahdollisuudet ovat pohjavesialueella ja se on myös ristiriidassa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 ja Pirkanmaan ampumarataselvityksessä 2016 esitetyn kanssa. Laukausmäärä vuodesta 2007 on yli kaksinkertaistunut ja practical-ammunta on lisääntynyt huomattavasti. Hakija ilmoittaa, ettei naapureilta ole tullut valituksia melusta. On kuitenkin toiminnanharjoittajan vastuulla huolehtia, ettei lupamääräyksiin kirjattu raja-arvo ylitä. Meluselvityksen mukaan raja-arvot ovat ylittyneet useilla radoilla ja muistutuksen tekijöiden kiinteistöillä. Hakija ei ole ilmoittanut ympäristönsuojeluviranomaiselle uuden ampumalajin, practicalin, aloittamisesta. Laukausmäärän huomattava kasvu ja meluarvojen ylittyminen ovat muutoksia, joista toiminnanharjoittajan olisi pitänyt ilmoittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle ja myös naapureita olisi pitänyt asiassa kuulla.

Muistuttajat katsovat, ettei toiminta-aikoja tule laajentaa ennen kuin melutasot nykyisillä radoilla on saatettu lupamääräyksiin kirjattujen raja-arvojen sisälle ja todennettu mallinnoiksi ja mittauksin. Hiljaisiin päiviin tulee lisätä 1. ja 2. pääsiäispäivä, kuten nykyisissäkin määräyksissä on. Arkipäivien ampuma-ajat tulee rajoittaa 9-18 välille. Lisäksi sunnuntait ja heinäkuun viikonloput tulisi pitää kokonaisuudessaan hiljaisina.

Toiminta-aikoja tulee rajoittaa tai vaihtoehtoisesti vuosittaisia laukausmääriä tulee pienentää. Lupamääräyksiin tulee kirjata suurin sallittu vuosittainen laukausmäärä. Mikäli toiminta-aikoja ei rajoiteta, tulisi vuosittainen laukausmäärä rajoittaa 100 000 laukaukseen. Jos toiminta-aikoja rajoitetaan yllä ehdotetulla tavalla, laukausmäärä saisi olla maksimissaan nykyinen 175 000 edellyttäen, että lupamääräykseen kirjatut meluarvot eivät ylitä.

Muistuttajat katsovat, että lupamääräys 2 kilpailupäivien lisäämisestä kymmeneen päivään voidaan hyväksyä hakijan esityksen mukaisesti, mikäli toiminta-aikoja koskeva lupamääräys toteutuu yllä olevan kaltaisena. Muussa tapauksessa se on syytä pitää ennallaan

vuoden 2007 määräyksen kaltaisena. Toimenpiteet meluongelman ratkaisemiseksi on aloitettava välittömästi, eikä toimenpidesuunnitelman tekoa ole kohtuullista viivyttää hakijan esityksen mukaisesti.

Yhteenvedona muistutuksessa todetaan, ettei esitettyjen tietojen perusteella hakijan esitystä lupamääräyksiksi tule sellaisenaan hyväksyä eikä haettua lupaa lisäratojen rakentamiseen tule myöntää.

Mielipiteessä 1 todetaan toiminnan olevan jo nykyisellään häiritsevää. Mielipiteen esittäjät viettävät usein viikonloppuja ja loma-aikoja sekä ampumarataa lähellä olevalla tilalla, että Houhajärven rannassa. Lähellä olevalla tilalla laukaukset kuuluvat toisinaan todella häiritsevinä. Koska talvi on hiljaisempaa aikaa, on lumettomana aikana melua lähes joka viikonloppu. Houhajärven rannassa äänet eivät ole niin kovia, mutta kuitenkin häiritseviä. Etenkin, kun Monakon moottoriradalta kantautuu melua usein silloinkin, kun ampumaradan puolella on hiljaista.

Ampumarata sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella. Hakemuksen mukaan ampumaradan alueella ei ole pintavesikohteita. Kartan perusteella aivan rata-alueen vieressä on kuitenkin lampi. Samoin hakemuksessa on mainittu vain pohjoispuolelta lähtevät valumavedet, vaikka hyvin todennäköisesti vesiä poistuu myös lounaan suunnassa olevaa ojaa pitkin. Sitä kautta matka Houhajärveen on huomattavasti lyhempi (alle 3000 m) ja nämä vedet valuvat heille tärkeiden mustikka- ja sienimaiden lävitse. Näiden kohteiden veden ja maaperän laatua pitäisi myös tutkia. Lintujen pesimärauha suoalueilla on 15.4.-31.8. Tällöin häiriötä lintujen lisääntymispaikoilla tulee välttää mahdollisuuksien mukaan.

Mielipiteessä 2 tuodaan esiin, että jo nykyisellään ampumaradan äänet kuuluvat hänen omistamalleen kiinteistölle. Matkaa radalta on arviolta 3-4 km ja tästä huolimatta äänet kuuluvat selkeästi. Mikäli ampumismäärää vielä kasvatetaan, oletettavasti pauke tulee olemaan entistä häiritsevämpää. Mielipiteen jättäjä ei vastusta ampumarataa tai sen toimintaa, mutta pyytää, että ampuma-alueen äänieristävyydelle asetetaan vaatimuksia ja kiinnitetään huomiota mm. rakentamalla ääni-/meluseiniä ympärille. Lisäksi ilmoituskäytäntöä kilpailupäivistä ympäristön tietoon on tarpeen lisätä esimerkiksi lähistölle laitettavalla ilmoitustaululla.

Vastine muistutukseen ja mielipiteisiin

Hakija on pahoillaan, että muistutusten jättäjät ovat kokeneet toiminnan häiritseväksi ja haluaa tuoda esiin vilpittömän tahtonsa vähentää meluvaikutusta ampumaradan ympäristössä. Vastineessa kerrotaan uusien toiminnallisen ammunnan monttujen vaikutuksista meluun ja pohjavesien suojaukseen, mutta niiden rakentamisesta on luovuttu hakemuksen käsittelyn aikana.

Muistutuksen esitykseen, ettei toiminta-aikoja tule laajentaa ennen kuin melutasot nykyisillä radoilla on saatettu lupamääräyksiin kirjattujen raja-arvojen sisälle ja todennettu mallinnoiksi sekä

mittauksin, hakija toteaa, että luotettavin tapa arvioida ampumamelun leviämistä on mallintaminen eikä mittauksilla saada lisätietoa eivätkä ne siten ole perusteltuja. Lupahakemuksen liitteenä oleva meluselvitys sekä valmisteilla olevassa meluntorjuntasuunnitelmassa hyödynnetään paras tämänhetkinen tieto ampumamelun leviämisestä ja sen torjunnasta. Hakija esittää muun muassa, että tutkimusten mukaan huolellisesti tehty melumalli ennustaa melutasoa paremmin kuin yksittäiset mittaukset (ks. Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta s. 95). Mittaustulokset edustavat siten aina vain sen hetkistä tilannetta, eli juuri mittauspäivänä ja mittaushetkellä esiintyneitä tilanteita ja olosuhteita.

Hakija hyväksyy muistutuksessa esitetyn 1. ja 2. pääsiäispäivän lisäämisestä hiljaisiin päiviin.

Mielipiteessä 1 mainituista ampumaradan vaikutusalueella olevista pintavesikohteista hakija toteaa ensinnäkin, ettei haulikkoratojen vieressä olevasta lammesta ei laskuojaa ja toisekseen haulikkoradalla käytetään lyijyä korvaavia materiaaleja. Lounaan puolella olevat pintavedet eivät ole ampumaradan vaikutusalueella.

Hakija kiittää mielipiteen 2 esittäjää ideasta parantaa ja kehittää ilmoituskäytäntöjä alueen asukkaiden suuntaan.

Valmistelija ympäristötarkastaja Heidi Leppinen

Esittelijä Ympäristöterveydenhuollon johtaja

Päätösehdotus Ympäristöterveydenhuollon jaosto päättää myöntää Vammalan seudun ampujat ry:lle ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan ulkona sijaitsevan ampumaradan toiminnalle Sastamalan kaupungissa, kiinteistöllä Matinsuo 790-456-2-22.

Tämä lupa sisältää ympäristönsuojelulain 27 §:n ja siinä mainitun liitteen 1 taulukon 2. kohdan 14 a) mukaisen ympäristöluvan. Päätöksellä on muutettu voimassa olevan luvan lupamääräyksiä vastaamaan nykyistä toimintaa ja lupakäytäntöä.

Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksessa ja sen täydennyksissä, sekä annetuissa vastineissa esitetyllä tavalla sekä noudattaa lisäksi seuraavia lupamääräyksiä:

Lupamääräykset:

Toimintaa koskevat yleiset lupamääräykset

1. Toiminta-ajat ampumaradalla ovat seuraavat, kunnes meluntorjuntasuunnitelman suojaustoimet on toteutettu:

Maanantai – perjantai	9.00-21.00
Lauantai	9.00-18.00
Sunnuntai	12.00-20.00

Normaaleista toiminta-ajoista poikkeavia kilpailu- ja koulutuspäiviä saa pitää enintään 2 kertaa vuodessa, jolloin toimintaa saa harjoittaa seuraavasti:

Lauantai	9.00-20.00
Sunnuntai	9.00-20.00

Melutorjuntasuunnitelman mukaiset torjuntatoimet tulee hyväksyttävä niiden valmistuttua ympäristönsuojeluviranomaisella. Valmistuneiden ja päätöksellä hyväksytyjen meluntorjuntatoimien jälkeen toiminta-ajat (pois lukien skeet-radat) ovat seuraavat:

Maanantai – perjantai	9.00-21.00
Lauantai	9.00-18.00
Sunnuntai	10.00-20.00

Normaaleista toiminta-ajoista poikkeavia kilpailu- ja koulutuspäiviä saa pitää hyväksytyjen meluntorjuntatoimien valmistuttua enintään 5 kertaa vuodessa, ei kuitenkaan peräkkäisinä viikonloppuina, jolloin toimintaa saa harjoittaa seuraavasti:

Lauantai	9.00-20.00
Sunnuntai	9.00-20.00

Ammunta ampumarata-alueella on kaikilla radoilla kokonaan kielletty pitkäperjantaina, pääsiäislauantaina, 1. ja 2. pääsiäispäivänä, helatorstaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, pyhäinpäivänä, jouluaattona, joulupäivänä sekä tapaninpäivänä.

Ampumaradalla saa ampua enintään 175 000 laukausta vuodessa, joista skeet-radoilla saa ampua enintään 25 000 laukausta vuodessa.

Ampumaratojen käyttöajoista on tiedotettava ampumarata-alueelle sijoitetuin tauluin ja muulla tavoin niin, että kaikki ratoja käyttävät ovat niistä tietoisia. (YSL 52 §, NaapL 17 §)

2. Normaaleista toiminta-ajoista poikkeavista kilpailu- ja koulutuspäivistä on ammunta-aikoihin ja lajeihin ilmoitettava vähintään 2 viikkoa ennemmin kirjallisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, poliisiviranomaiselle ja lähialueen asukkaille sekä toiminnanharjoittajan internetsivuilla. (YSL 52 §, NaapL 17 §)
3. Ampumaradalle tulee nimetä vastuuhenkilö, joka vastaa ampumaradan toiminnasta, syntyvistä jätteistä sekä tarkkailusta ja kirjanpidosta sekä siitä, että toiminta on lupamääräysten mukaista. Vastuuhenkilön yhteystiedot tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle. Yhteystiedot tulee pitää ajantasaisena. (YSL 6, 52 §)

Melu

4. Ammunnasta aiheutuva impulssiaikapainotettu maksimitaso ($L_{A_{\max}}$) saa olla enintään 65 dB lähiympäristössä olevilla asumiseen käytettävillä alueilla ja 60 dB loma-asumiseen käytettävillä alueilla, luonnonsuojelualueilla sekä virkistysalueilla. Raja-arvot eivät koske skeet-ammuntaa. Skeet-ammunnan melua on rajoitettu toiminta-aikaa ja laukausmäärää rajoittamalla.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa edellyttää toiminnanharjoittajalta melutason mallintamista tai mittaamista meluarvojen selvittämiseksi. Mittaukset on tehtävä ympäristöministeriön ampumaratamelun mittaushjeen (61/1999) mukaisesti. (YSL 52 ja 62 §, NaapL 17 §)

5. Ampumamelun vähentämiseksi tulee äänenvaimentimia käyttää silloin kun se on teknisesti mahdollista. Lisäksi ampumaradan lähialueen puusto tulee ehdottomasti säilyttää melun vaimennuksen vuoksi. (YSL 52 §)
6. Meluntorjuntasuunnitelman mukaiset toimenpiteet tulee tehdä viimeistään 31.5.2024 mennessä. Toimenpiteiden valmistuttua niistä tulee antaa kirjallinen selvitys asema- ja rakennepiirustuksineen ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi. Toiminnanharjoittajan tulee pyytää katselmusta valvontaviranomaiselta torjuntatoimien hyväksymiseksi. (YSL 52 §)

Suojaus

7. Ampumarata-alue on eristettävä ja merkittävä selvästi maastoon esim. aitaamalla. Lisäksi ampumarata-alueen ympärille on sijoitettava varoitustauluja, joihin on lisättävä varoitus siitä, että ampumarata-alueelta poimitut sienet ja marjat saattavat olla terveydelle haitallisia. Ampumarata-alueella tulee olla myös näkyvillä radasta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot. (YSL 52 §)
8. Rata-alueella tulee olla ammunta-aikoina ja välittömästi niiden päätyttyä paikalla ammuntaa vastaava ja sitä valvova yhdistyksen tai rataa käyttävien yhdistysten edustaja, joka on tietoinen tämän lupapäätöksen määräyksistä. (YSL 52 §)
9. Haulikkoradalla saa käyttää ainoastaan hauleja, jotka eivät sisällä lyijyä ja kiekkoja, jotka eivät sisällä PAH-yhdisteitä. (YSL 17, 52 §)
10. Pohjavesien suojelemiseksi tehdyt rakenteet on pidettävä jatkuvasti kunnossa. Sade- ja sulamisvesien imeytyminen lyijyä sisältäviin luotiaseratojen taustapenkkoihin tulee suojarakentein minimoida. Kivääri- ja pistooliradoilla on käytettävä luotiloukkuja tai penkkamateriaaleja, joista luodit ovat määrääjain seuloittavissa. Lisäksi kaikilla radoilla vallialueiden pitäminen mahdollisimman kuivana ulkopuolisten vesien johtamisjärjestelyin on välttämätöntä, etteivät luotien sisältämät raskasmetallit pääsisi

ajan myötä liukenemaan vesiin ja leviämään ympäristöön. (YSL 17, 52 §)

Jätteiden käsittely

11. Toiminta on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu ympäristön roskaantumista. Kaikki jätteet tulee kerätä ja varastoida asiallisesti ennen eteenpäin toimittamista. Vaaralliset jätteet on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jolla on lupa vaarallisten jätteiden käsittelyyn. Vaarallista jätettä luovutettaessa jätteiden siirrosta on laadittava siirtoasiakirja, josta ilmenee valtioneuvoston asetuksen 24 § (179/2012) mukaiset tiedot jätteistä. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä kolmen vuoden ajan. (YSL 52 ja 58 §, YSA 15 §, JäteL 15, 29, 72 § sekä JäteA 24 §)
12. Jätteen määrää on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä vähentämään. Hyödyntämiskelpoiset jätteet on eroteltava ja toimitettava höytykäyttöön. Jätteen saa luovuttaa vain jätelain mukaan hyväksytyille toimijalle. (YSL 58 §, JäteL 8, 12, 15, 28, 29)

Pintavesien käsittely

13. Ojat, joihin valuma- ja suotovedet ampumarata-alueelta ohjataan, tulee pitää mahdollisuuksien mukaan kasvipeitteisinä. Mikäli ojja on tarve kunnostaa, tulee se tehdä suunnitelmallisesti osissa. (YSL 52 §)

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet

14. Häiriöistä, joista saattaa aiheutua merkittävää ympäristöhaittaa on välittömästi ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle. (YSL 52, 123 ja 134 §, YSA 15 §)

Tarkkailu- ja raportointimääräykset

15. Ampumarata-alueen pohjaveden lyijy-, arseeni-, sinkki- ja antimonipitoisuutta sekä pH:ta ja sähkönjohtavuutta on seurattava kerran vuodessa otettavin näyttein viiden vuoden ajan, jonka jälkeen näytteenottoa voidaan harventaa tehtäväksi kolmen vuoden välein kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksellä, mikäli tuloksissa ei havaita poikkeavaa. Metalleista määritetään sekä liukoinen, että kokonaispitoisuus. Lisäksi tulee ilmoittaa pohjaveden korkeus. Hakijan tulee esittää yhteenveto 5 vuoden seurantajaksosta ja esitys tarkkailumääräyksen muuttamiseksi 31.12.2027 mennessä.

Ampumarata-alueelta laskevien ojien osalta on seurattava lyijy-, arseeni-, sinkki- ja antimonipitoisuutta sekä pH:ta ja sähkönjohtavuutta 3 vuoden välein otettavilla näytteillä. Tarkkailupiste tulee valita siten, etteivät vedet laimene ampumaradan yläpuolisilla vesillä. Uusi tarkkailupiste tulee hyväksyttävä valvontaviranomaisella ennen ensimmäistä näytteenottoa.

Näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Seurantatulokset tulee kuukauden kuluessa tutkimusraportin valmistumisesta toimittaa valvontaviranomaiselle. (YSL 6,7, 17, 52 §)

16. Alueen toiminnoista ja siellä syntyneistä jätteistä on pidettävä kirjaa. Yhteenvedo edellisen vuoden kirjanpidosta on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yhteenvedossa on esitettävä seuraavat asiat:

- ampumaradan toiminta-ajat
- yhteenvedo kilpailu- ja tapahtumapäivistä
- laukausmäärät radoittain ja asetyypeittäin
- laskennallinen kuormitus
- alueella syntyneet jätteet, niiden määrä ja toimituspaikka
- tarkkailun toteutuksen kuvaus
- vesinäytteiden havaintopisteiden sijainnit kartalla, kuvausnäytteenotosta sekä analyysitulokset sekä niiden vertailu ja riskinarviointi
- muut tarkkailutulokset ja -havainnot
- häiriö- ja poikkeustilanteet
- tiedot toiminnanharjoittajan oma-aloitteisesti tekemien mittausten tuloksista

Ympäristönsuojelun yhteenvedon perusteena olevat asiakirjat on säilytettävä vähintään viimeiseltä kuudelta vuodelta viranomaisten nähtäväksi. Ympäristönsuojelun vuosiyhteenvedon tarkastamisesta peritään maksu voimassa olevan taksan mukaisesti. (YSL 62, 205 §, JäteL 8, 28, 29 ja 30 §)

Muut määräykset

17. Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelu- tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 70 §)

18. Toiminnanharjoittajan on seurattava toimialaansa liittyvien parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden ja toimintatapojen kehittymistä ja otettava niitä soveltuvin osin käyttöön, jos näin voidaan vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa. (YSL 8, 52 §, YSA 15 §)

19. Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava toiminnan olennaisista muutoksista tai lopettamisesta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Toiminnan päätyttyä toiminnanharjoittajan on tarvittaessa puhdistettava alue jätteistä sekä rakennelmista. Samassa yhteydessä on selvitettävä maaperän pilaantuneisuus arvioitava puhdistustarve voimassa olevien määräysten mukaisesti. (YSL 170 §)

20. Mikäli ampumarata-alueella kaivetaan tai vaihdetaan maa-aineksia toiminnan aikana, maa-ainesten mahdollinen

pilaantuneisuus on selvitettävä. Maaperä on tarvittaessa puhdistettava. Maaperän puhdistamisesta tulee tehdä ilmoitus Pirkanmaan ELY-keskukselle. (YSL 136 §)

Päätöksen perustelut

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti luvassa on annettava määräykset mm. päästöjen rajoittamisesta, jätteiden syntymisen vähentämisestä ja haittojen vähentämisestä. YSL:n 58 §:n mukaan luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. YSL:n 62 §:n mukaisesti tulee myös antaa tarpeelliset määräykset toiminnan ja päästöjen tarkkailusta.

Toimittaessa tämän päätöksen mukaisesti toiminnasta ei aiheudu terveystahtaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta naapureille.

Lupahakemuksesta annetut lausunnot, muistutus ja mielipiteet on huomioitu lupamääräyksissä ilmenevällä tavalla.

Lupamääräysten perustelut:

Lähimmille häiriintyvälle kohteille ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa tai räsitusta. Toiminta-ajat ovat hakemuksen mukaiset, paitsi kilpailu- ja tapahtumapäivien lukumäärän osalta toteutettujen meluntorjuntatoimien jälkeen. Kilpailu- ja tapahtumapäivien keskittyessä lumettomaan aikaan, voisi kilpailutoimintaa laajemmilla toiminta-ajoilla olla kohtuuttoman usein. Skeet-ratojen osalta ei tehdä rakenteellisia meluntorjuntatoimenpiteitä, joten niiden osalta ei ole perusteltua pidentää toiminta-aikoja voimassa olevaan lupaan nähden ja niiden laukausmäärä on rajoitettu enintään 25 000 laukaukseen vuodessa. (Lupamääräys 1)

Tiedottamalla poikkeuksellisesti ampuma-ajoista voidaan vähentää niistä koettua haittaa. Määräys on annettu myös valvonnan mahdollistamiseksi. (Lupamääräys 2)

Melua on rajoitettu ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoja koskevan valtioneuvoston päätöksen mukaisesti sekä terveys- ja viihtyisyyshaittojen ehkäisemiseksi. Skeet-ratojen osalta toiminta-ajan ja laukausmäärän rajoittaminen on BAT-mukainen keino torjua melua. (Lupamääräykset 4-6)

Määräykset ovat tarpeen lupamääräysten noudattamisen ja yleisen turvallisuuden kannalta. (Lupamääräykset 7 ja 8)

Lupamääräykset on annettu pohjaveden suojelemiseksi. (Lupamääräykset 9 ja 10)

Toiminnassa syntyvät vaaralliset jätteet on toimitettava laitokseen, jolla on lupa käsitellä vaarallista jätettä. Siirtoasiakirjan avulla voidaan valvoa vaarallisten jätteiden kulkua tuottajalta asianmukaiseen käsittelypaikkaan. Jätelain mukaan kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava etusijajärjestystä. (Lupamääräykset 11 ja 12)

Hakemuksessa on esitetty kasvillisuuden osaltaan suodattavan haitta-aineita valumavesistä, joten ojien kunnostamisen tulee olla suunnitelmallista. (Lupamääräys 13)

Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä toiminnan aiheuttamista haitoista ja tarvittaessa rajoitettava tai poistettava niitä. Vastaavan hoitajan nimeäminen helpottaa yhteydenpitoa lupaviranomaisen kanssa ja toiminnan valvontaa Haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisyyn liittyy myös varautuminen häiriö- tai onnettomuustilanteisiin sekä riittävä tiedottaminen. (Lupamääräykset 3, 14 ja 15)

Ympäristönsuojelulain nojalla ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset mm. toiminnan käyttö- ja päästötarkkailusta. Vesinäytteillä voidaan seurata toiminnan vaikutuksia pohjaveteen. Seuranta ja raportointi vaaditaan valvonnan toteuttamiseksi. (Lupamääräykset 15 ja 16)

Toiminnanharjoittajan on noudatettava kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä. (Lupamääräys 17)

Ympäristöluvanvaraisessa toiminnassa on käytettävä parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Velvollisuus käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskee myös jo toimintansa aloittaneita toimintoja ja toiminnanharjoittajan tulee ottaa käyttöön päästöjä vähentävää uutta tekniikkaa, mikäli sellaista on kohtuullisin kustannuksin saatavilla. (Lupamääräys 18)

Toiminnan muuttamiseen tai lopettamiseen liittyvistä ympäristönsuojelutoimista on tarpeen esittää suunnitelma hyvissä ajoin siten, että alueen kunnostamisesta, päästöjen ehkäisemisestä ja tarkkailun järjestämisestä voidaan päättää ajoissa. (Lupamääräys 19)

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, toiminnanharjoittajan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle. (Lupamääräys 20)

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää uutta lupaa.

Korvattavat päätökset

Päätös korvaa lainvoimaiseksi tultuaan Sastamalan perusturvakuntayhtymän ympäristöjaoston 19.6.2007 § 47 myöntämän ympäristöluvan.

Ympäristölupamaksu ja sen perustelu

Ulkona sijaitsevan ampumaradan toimintaa koskevan ympäristöluvan käsittelymaksu on 1450 euroa lupahakemuksen vireille tullessa voimassa olleen, Sastamalan kaupungin yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyslautakunnan 3.11.2016 § hyväksymän, ympäristönsuojeluviranomaisen maksutaksan 3 §:n mukaisesti.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014)
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)
Jätelaki (646/2011)
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)
Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)
Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997)
Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n osakaskuntien jätehuoltomääräykset (1.1.2023)
Sastamalan kaupungin yhteistoiminta-alueen ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (1.1.2017)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta ympäristönsuojelulain 190 §:n mukaisesti Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaisesti. Päätöstä koskeva kuulutus ja päätös julkaistaan Sastamalan kaupungin internetsivuilla. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä verkkosivuilla julkaisemisajankohdasta lukien. Päätöksen tiedoksisaantipäivä on 6.4.2023.

Pöytäkirjanote:

Luvan hakija

Sastamalan kaupunki

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Muistutuksen tehneet

Mielipiteen esittäneet (kun useampi allekirjoittaja, lähetetään päätös ensimmäiselle henkilölle)

Ilmoitus päätöksestä:

Ilmoitus niille, joille on ympäristönsuojelulain 44 §:n 1 momentin mukaisesti annettu lupahakemuksesta erikseen tieto.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

ympäristötarkastaja Heidi Leppinen puh. 0400 805 432